

The drama O. Kolomiets as a realization of ideological and aesthetic positions of the artist

Драматургія О. Коломійця як реалізація світоглядних та естетичних позицій митця

Halyna Mazokha

Doctor of philological sciences,
Professor

Галина Мазоха

доктор філологічних наук,
професор

E-mail: perejaslav-rada6@ukr.net
orcid: 0000-0002-6803-3306

*Pereiaslav-Khmelnytskyi
Hryhorii Skovoroda State
Pedagogical University*

30, Sukhomlynskyi Str.,
Pereiaslav-Khmelnytskyi,
Kyiv Reg., Ukraine, 08401

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний
університет
імені Григорія Сковороди»
вул. Сухомлинського, 30,
Переяслав-Хмельницький,
Київська обл., Україна, 08401*

Original manuscript received: May 04, 2019

Revised manuscript accepted: May 17, 2019

ABSTRACT

The literary process of the second half of the 20th century. Represented by the creativity of many talented masters of the word, among which the figure is quite distinct figure of Oleksiy Kolomiets – a significant and original playwright. His thinking is marked by expressive features of the romantic worldview and revealed new synergies of the genre and style of domestic drama, which increasingly (especially after the so-called “Khrushchev thaw”) tends to find a national identity that is traditional for our culture of themes and ideas. Therefore, much of what the life of Ukraine was filled with, the figurative embodiment of the artistic practice of the master of the word was found. The extraordinary comprehension of national and world literary tendencies was determined by the ideological, thematic and genre-thematic typology of drama of O. Kolomiets. In addition, despite the declared commitment to official authority, his works are filled with a national core, the desire to renew the ethnic culture of Ukrainians, bringing it closer to the European model.

The most recent literary discourses introduce readers to the outstanding figure of a talented, thoughtful, industrious, original the playwright, whose

works were shown propensity to the theater intellectual, directed against household land tenure. In the context of the problems of the formation and development of Ukrainian drama, literary critics emphasize that O. Kolomiets managed to grasp the most significant moments of his era, to concretise and individualize them with bright artistic images and situations. D. Vakulenko, a relative, draws attention to the fact that the awareness of the essence of life processes, interest in life problems, penetration into the social psychology of modern humans, defending high moral standards and civil status are the decisive signs of his plays.

Key words: *drama, artist, writer, literary critic.*

Вступ

Літературний процес другої половини ХХ ст. представлений творчістю багатьох талановитих майстрів слова, серед яких досить виразною є постать Олексія Коломійця – драматурга знакового, самобутнього. Його мислення позначене виразними ознаками романтичного світосприймання, розкрила нові синкритезовані можливості жанрового та стильового гатунку вітчизняної драматургії, яка дедалі частіше (особливо після так званої «хрущовської відлиги») тяжіє до пошуку національної самобутності, традиційних для нашої культури тем та ідей. Тому, багато з того, чим було сповнене життя України, віднайшло образне втілення в художній практиці майстра слова. Неординарне осмислення національних і світових літературних тенденцій визначили ідейно-тематичну та жанрово-тематичну типологію драматургії О. Коломійця. Крім того, його твори, попри задекларовану прихильність до офіційної влади, сповнені національного нурту, прагненням оновлення етнічної культури українців, наближення її до європейського зразка.

Новітні літературознавчі дискусії (Д. Вакуленко, Л. Дем'янівська, Й. Кисельов, Н. Кузякіна, Т. Свербилова, Г. Семенюк, А. Спиридонова, С. Литвинська) знайомлять читачів із непересічною постаттю талановитого, вдумливого, працьовитого, оригінального драматурга, твори якого засвідчили схильність до театру «інтелектуального, спрямованого проти побутової приземленості» (Вакуленко, 1988: 12). У контексті проблем становлення і розвитку української драматургії, літературознавці акцентують на тому, що О. Коломійцю вдалося досягнути найбільш істотні моменти своєї доби, конкретизувати та індивідуалізувати їх яскравими художніми образами та ситуаціями. Д. Вакуленко, зосібна, звертає увагу на те, що усвідомлення «сутності життєвих процесів, інтерес до проблем життя, проникнення в соціальну психологію сучасної людини, відстоювання високих моральних норм і громадянської позиції – є визначальними прикметами його п'єс» (Вакуленко, 1988: 12).

Інша дослідниця обстоює думку, що драматург використовував у своїх творах не характерні для соціалістичного реалізму ознаки – монтаж, стильовий синкретизм – і цим сприяв оновленню української драматургії (Литвинська, 2008: 4). Отже, результати осмислення творчого феномену О. Коломійця засвідчують, що кожен новий етап дослідження вносить певні корективи, розширює горизонти бачення, оприявнює нові аспекти естетичного мислення в культурологічному просторі України.

Українська драма 1960-х р.р. – це насамперед проблемні, громадськи наснажені твори про життя з виразним переважанням морально-естетичних колізій. А звідси – загострена увага до внутрішнього життя особи, що розмірковує над долею світу і сутністю людини, що аналізує її взаємини з іншими, тенденція до філософського осягнення історії й сучасності.

Творча практика О. Коломійця засвідчує, що він виступає як новатор у драматичному жанрі, оскільки за слушним зауваженням М. Зарудного, митець «традиційний лише в одному – в безмежній любові до свого народу і театру» (Зарудний, 1988: 8). Через те, пошуки ним нових норм, архітектоніки твору завжди позначені винахідливістю й оригінальністю, позбавлені певних штампів і данини «масовому мистецтву».

Як митець новочасний, письменник жваво реагує на довколишні події, будує свої драматичні версії власне так, аби в них були відчутними і подих часу, і ритм життя. Відтак усе це персоніфікується у певних дійових особах – виразниках і носіях прикмет та рис своєї доби. Його п'єси відзначаються особливим поєднанням психологізму і ліризму з романтичною героїкою. Через те, осмислення драматургії митця крізь призму його світоглядних та естетичних позицій можна вважати актуальним.

Мета наукової студії полягає у з'ясуванні специфіки драматургії О. Коломійця як сегмента цілісного літературного процесу другої половини ХХ століття.

Матеріал і методи досліджень

Методи дослідження: *біографічний* (аналіз та узагальнення життєвого і творчого шляху письменника), *рецептивної естетики* (дослідження особливостей драматургії письменника).

Результати та їх обговорення

У своїй письменницькій практиці О. Коломієць відштовхується не тільки від творчого досвіду сучасної йому драматургії та національних витоків української літератури, а й від кращих зразків філософсько-романтичної драматургії М. Куліша. Водночас митець, створюючи свої п'єси і майстерно виписуючи своїх героїв у відповідності до ідейного задуму, творчо використовує дар уяви, дар перевтілення, що «достатньо повно слугує своєму господареві», дає змогу «перевтілитись у свого героя, боліти його болями, повірити в нього» (Мушкетик, 1969: 5).

Сутнісною рисою творчості драматурга є інтелектуалізм. Ця якість таланту майстра слова виявлялася в прагненні філософського заглиблення у саму серцевину модельованого ним явища чи події, у намаганні розкрити індивідуальність людини. Кожен з провідних мотивів того чи іншого твору зумовлював новизну авторського бачення дійсності, визначав своєрідність його поезики.

Щоб пізнати художній світ О. Коломійця, необхідно розкрити внутрішні закономірності, осмислити процес типізації й індивідуалізації характерів, зрозуміти естетичну програму автора – від задуму до його реалізації. Створюючи яскраві, переконливі художні образи, письменник використовував багату гаму зображальної палітри: експресивність і образність, ідіоматичність народної мови, і цим самим досягав значної досконалості в розвитку логічно зумовленого діалого-монологічного мовлення. Відтворюючи психологічно напружені ситуації, передаючи гостре зіткнення протилежних думок, переживань, драматург дуже уважний до діалогів та монологів, які підпорядкував вирішенню своїх художніх завдань.

Дебютує О. Коломієць п'єсою «Фараони», у якій, за висловом Й. Кисельова, «старий дотеп знайшов нове цікаве художнє втілення» (Кисельов, 1966 : 5). Автор не випадково вдається до комедії, вважаючи її досить складним жанром, який не тільки виправляє людські вади чи викриває соціальні негаразди, а й зберігає ефект сміху. Адже «властивість комедії полягає в тому, щоб схопити смішне» (Кисельов, 1985: 166) як «ознаку радості». Відтак варто відзначити, що комедійний жанр «не обмежується смішною анекдотичною курйозністю, чи комічно забарвленою подією» (Працьовитий, 2004: 91), необхідно простежити за вчинками і діями персонажів, розкрити їхню сутність, яка часто «суперечить істинному розумінню людських чеснот» (Фролов, 1957: 215). У комедії також більше вимислу: тут драматург часто зображує події, які важко уявити в житті; він повинен створити ілюзію життєвої вірогідності, досягти художньої правди. Та й характери в комедійному творі більш умовні, ніж у власне драмі чи трагедії, і мають бути кумедними, ефектними, дотепними.

П'єса мала гучний успіх, і не тільки в Україні, а й поза її межами. Режисери провідних театрів, схвально відгукуючись про «Фараонів», із задоволенням включали їх до свого репертуару. І це не випадково, адже твір приваблював і читачів, і глядачів «широкою охоплених життєвих явищ, своєю демократичністю, що виявляється і в змісті дії, і в обстановці, і в характерах героїв...» (Кисельов, 1966: 6).

На переконання О. Коломійця, критерієм художності комедії слугує правда дійсності, а її можна досягнути лише за умови, коли митець черпає матеріал із самого життя, вибираючи при цьому найбільш закономірні явища і створюючи узагальнені характери, які ґрунтуються на конкретних спостереженнях. На його думку, драматург має створювати не просто

портрети, а моральні якості. А оскільки завдання комедії полягає у викритті всіх вад людей загалом, сучасників зокрема, то практично неможливо створити характер, образ, який би не був схожим на когось із оточуючих.

У своїй реалістичній комедії «Фараони» авторові вдалося значну суспільну ідею виразити в яскравих, колоритних образах. О. Коломієць звертається тут до забутих традицій травестійної драми, наповнює твір соковитим українським гумором, залучаючи при цьому до об'єктивної, реалістичної художньо-образної системи умовні форми. Власне п'ять картин комедії відтворюють події, що відбуваються у сні. Таким чином автор, ніби виправдовує фантастичність того, що відбувається. «Сон, – на переконання Й. Кисельова, – став своєрідною «проекцією негативних рис Тарана і його однокашників, своєрідною формою критики» (Кисельов, 1966: 8).

Варто відзначити, що комедія ситуацій О. Коломійця зуміла вирішити «колгоспну тему» поза ідеологічними догматами, сфокусувавши глядацький інтерес виключно на стосунках чоловіків і жінок, що було вічною темою в мистецтві. Адже йдеться про побутування в нашій дійсності (що гріха таїти) про неухажливе, а подекуди зневажливе ставлення до жінки, її праці, а іноді й просто про приниження її людської гідності. Характерною з цього погляду є сцена розмови чотирьох, добре на підпитку чоловіків: завідуючого механізацією Тарана, бригадира Ониська, бухгалтера Аристарха та завідуючого птахофермою Оверка щодо стосунків фараонів з жінками.

Таран. Добре жилось єгипетським фараонам... Я десь чув, що жінки кожного ранку ноги їм цілували... *Онисько.* Ще й як цілували! Фараони, брат, уміли своїх жінок у руках тримати. *Таран.* Молодці фараони! (Коломієць, 1988: 14).

Конфлікт, який автор ставить в основу твору, найвиразніше сформульований власне Тараном, на переконання якого жінки можуть будь-яку техніку замінити в колгоспі, і при цьому їм не потрібна ніяка амортизація, ні запасні частини, ні капітальний ремонт.

Отже, на тлі основної комедійної теми у творі порушуються проблеми життя села і не дивлячись на те, що кумедні пригоди «так званих фараонів» становлять основу інтриги п'єси, її ідейний зміст при цьому доволі серйозний. О. Коломієць змушує своїх героїв замислитись над власним життям, вчинками, ставленням до праці. А комічне слугує йому простором для змалювання щоденного життя Тарана, Ониська, Аристарха та Оверка.

Образи-характери у творі набувають узагальненого значення, оскільки драматург не просто змальовує якусь конкретну особу, а певний тип, прагнучи різноманітними засобами підкреслити, виокремити, загострити в ньому найсуттєвіше. Через те «загострення виступає в комедії засобом типізації. Тому, якщо ми говоримо про перебільшення в

драматургії, то під цими словами ми розуміємо такі специфічні, властиві комедії засоби, котрі дають змогу художникові відібрати найбільш суттєво-властиві риси в дійовій особі і сконцентрувати їх, виявити густо, загострено, не порушуючи, однак, «правдоподібності відчуттів» (Фролов, 1957: 198).

Проста за своїм змістом п'єса «Фараони» композиційно вибудувана досить струнко. У ній відсутні надто заплутані ситуації, події нарастають поступово, одна сцена тісно пов'язана з іншою, витікає з неї. Наявні у творі й закулісні сцени, які прийнято називати «другим планом». Вони виписані драматургом досить майстерно і наочно вимальовуються перед читачем. Усе, що відбувається за кулісами, сприяє розвиткові сценічної дії. Наявність побутових елементів і жанрових сцен дає більше простору для розгорнутої характеристики дійових осіб, психологічної обґрунтованості.

Митець майстерно використовує іронічні жести, сцени, відступи, паралелі тощо. І не випадково, адже іронічне, за висловлюванням О. Лосева, «з'являється насамперед в епохи загострення проблем пізнання людської свідомості» (Лосев, 1992: 80). «Дух, – на переконання Гегеля, – не може прийти до самопізнання, до примирення з будь-яким роздвоєнням, не пройшовши через марну суб'єктивність, вершиною якої є іронія» (Гегель, 1940: 106). Автор вдало чергує словесно ситуативні засоби творення комізму, що свідчить про його витончений естетизм, уміння помічати й майстерно відтворювати найрізноманітніші життєві ситуації.

«Фараони» наочно продемонстрували життєву філософію О. Коломійця, добре знання ним народних звичаїв та традицій. Екзистенційно, всією своєю істотою митець сприймає «кодекс» моралі, яка органічно близька до первнів народного світогляду і є не показовою, а природною. Твір захоплює зворушливою теплою, якоюсь певною душевною тональністю. Увага автора сфокусована не тільки на подієвому сюжеті, а й на внутрішніх емоціях героїв.

Отже, О. Коломійцю вдається не лише, за слушним зауваженням сучасної дослідниці «талановито продовжити художні традиції І. Котляревського та Г. Квітки-Основ'яненка, – а на наше переконання, й відомого французького комедіографа Мольєра, – поновити й модифікувати прийоми бурлеску, травестії, водевілю, а й уперше загострити увагу на реальних проблемах» (Литвинська, 2008: 8). Відтак, варто відзначити, що драматург не мав на меті просто розважити глядача, читача. Усе в творі засвідчує про почуттєвий максималізм письменника, уміння бачити, відчувати все те, що пригнічувало і принижувало гідність людини, і прагнення виповісти, відобразити це у творі.

П'єса О. Коломійця «Чебрець пахне сонцем» істотно відрізняється від «Фараонів» уже за своїми жанровими ознаками. Дослідники відносять твір до жанру ліричної драми, з певним романтичним підтекстом

(Шлапак, 1967: 3-14). Проаналізований матеріал дозволяє простежити шляхи творчої еволюції письменника, побачити, наскільки яскравою та різнобарвною стає палітра митця, як він поступово поглиблює, виразніє характери героїв. Усе це розкриває нові сторони його обдарування як драматурга, а також допомагає збагнути дальший розвиток творчих задумів автора.

П'єса справді оприявила нові грані таланту драматурга. І це власне в той період, коли процес розвитку драми не вкладався в єдину стильову систему. Йдеться про так звану «боротьбу за багатоманітність художніх форм в середині єдиного методу соціалістичного реалізму» (Фролов, 1957: 155). Тому пошуки нових засобів художньої виразності йдуть різними напрямками.

Дослідники відзначають, що можна «виявити два основні шляхи, які обирають драматурги для відтворення нового змісту життя, нових рис в характері сучасника. Один шлях пов'язаний з пошуками відкрито новаторських форм, з ламанням звичних, усталених канонів, із сміливим експериментаторством в галузі поетики драми, її зображальних засобів... В основі цих новацій лежить прагнення посилити інтелектуальне начало драми, активну роль драматурга, звідси – звернення до різноманітних прийомів театральної умовності.

Але є й інший шлях новаторства – новаторства глибинного, зовсім мало відчутного, навіть ніби прихованого, що не несе за собою ніякого формального перевороту, що спирається, па традиційні, міцно усталені форми класичної драми» (Вакуленко, 1976: 12).

Творча практика О.Коломійця – яскраве свідчення пошуків митця у галузі форми, через те «виразно зростає тенденція двоплановості, поєднання реалістичних й умовно-казкових (чи фантастичних) пластів, насичення навіть побутових п'єс сюжетами і характерами поетичними... Дедалі більше драматург схиляється до ліричної драми, обстоюючи поетичними образами право і призначення людини на красиве й змістовне життя» (Вакуленко, 1976: 155). Про це свідчить уже навіть назва п'єси, яка символізує своєрідний гімн життю, земній красі, віддзеркалює органічну єдність людини з природою, передає найтонші порухи в душах героїв.

У творі спостерігається пильна увага до героя-сучасника, досягнення найрізноманітніших сфер його життя, почування і діяння, заглиблення у внутрішній світ. І це не випадково, адже беззастережний наступ НТР у її звульгаризованому варіанті виявився особливо руйнівним для людини, її сутності. Ламався усталений спосіб життя, рвалися зв'язки з землею, нищилися моральні засади людського життя, що закладали незворотні зміни у людському естві. Усе це, вочевидь, наклало свій відбиток на характер і вчинки одного з центральних персонажів Сидора, образ якого у процесі розвитку сюжету зазнає певних змін. Уже в перші роки свого студентства він ніби асимілювався, розчинився в новому житті. Його

думки, а згодом і бажання йдуть в розріз із колишніми мріями, тому він зі зневагою ставиться до вибору коханої, не бажаючи ні підтримати її, ні схвалити вчинки. Яскравим прикладом слугує його розмова із товаришами в гуртожитку:

Сидір. Але ж послухай, що вона пише. – (йдеться про лист Катерини, яка залишилася в селі доглядати хвору матір і працювати). – Ось: «мама не видужують, і як не жаль, але приїхати і поступити в інститут не зможу. А як хотілось!.. Залишусь у колгоспі. Тут роботи непочатий край. Ми уже...» далі одне й теж: придбали, збудували, засіяли. Обридло!

Василь. Ображатись на неї не слід. Мати ж хвора.

Сидір. При бажанні вона могла б щось придумати.

Сергійко. Любить тебе Катерина.

Сидір. Якщо любить, хай іде поруч (Коломієць, 1988: 128).

Увагу драматурга привертають дуже важливі питання, такі як процес падіння Сидора і якісь миттєві хвили «пробудження» У його образі маємо змогу побачити людину, яка заради особистого благополуччя зраджує в коханні, вдається до підлабузництва, врешті готова видати за власне відкриття чужу працю. Він вважає, що «...ми живемо не в перші роки колективізації, як наші батьки, а в роки розщеплення атома, в роки космосу. Треба вміти підвести голову і відірватись нарешті від сірої буденщини, не проходити мимо коштовностей, якими таке багате життя...».

Катерина. Щось мудро. Мені, либонь і не збагнути. Ні, я хочу своїми руками обійняти не сонце, а землю, вона мені ближча... (Коломієць, 1988: 137).

Людинознавчі новаторські можливості О. Коломійця, знання минулого і сучасного, суспільних процесів дозволили йому створити ряд яскравих постатей з неповторними рисами характерів, які проявляються у вчинках, роздумах, діях, спілкуванні, роботі (Гордій, Юрко, Сергійко, Василь, Надя, Люба). Життя носіїв цих характерів динамічне, наповнене турботами, працею, radoщами, надіями. Увага автора до них, зображення у найрізноманітніших ситуаціях, дозволило передати їхню психологію. Це стосується не лише центральних постатей, а й другорядних, бо в певній системі вони визначають сутність твору.

Образ Катерини – один із найвдаліше введених у п'єсі жіночих постатей. У ньому сконцентровано кращі риси української дівчини. Автор наділив її не тільки привабливою зовнішністю, а й здатністю до сильних почуттів, схильністю до самоаналізу. О. Коломієць «послідовно розкриває поетичне світосприймання героїні: вона милується блакитним днем, земля для неї аж співає» (Шлапак, 1967: 6). Катерина сповнена бажання виростити справжній сад, в цьому вона зізнається коханому: «Признаюсь, тобі, я завжди мріяла за сад. Уявляєш – перші листочки на деревцях, перший біло-рожевий цвіт... І яблука – важкі, соковиті». І далі:

«Росинка»... Хочеться торкнутись рукою. Вони будуть прозорі на сонці» (Коломієць, 1988: 120).

Драматургові вдалося майстерно зобразити виразний психологічний тип людини, яка наділена властивістю загострено реагувати на об'єктивний світ, по-філософськи осмислювати події і явища життя, несе в своїй душі щось небуденне і непересічне. Головні риси новаторства О. Коломійця-драматурга в означеному творі проявилися у глибині відображення внутрішнього світу людини, у відкритті незвіданих багатств їх духовного емоційного життя. При цьому автор сміливо експериментує з формою твору та засобами поетики.

Ще з античної літератури відоме широке використання майстрами слова хронотопу, тобто поєднання просторово-часових координат з різною метою. Просторово-часові виміри відіграють надзвичайно важливу роль у поглибленні ідейно-тематичного та формотворчого комплексу творів О. Коломійця, зокрема й п'єси «Чебрець пахне сонцем». У нього хронотоп підпорядкований одній меті – підвищити ефективність сприйняття, а тим самим підсилити вплив твору на читача.

Якщо ретроспекція – введення в твір картин минулого із життя героя, його спогадів, завжди була лише окремим прийомом часового планування дії, композиційної мотивації, яка створювала можливість розширити історію героя його попереднім життям, то в аналізованій п'єсі вона слугує органічним елементом архітекτονіки. Опредмечення часу використовується з метою відтінити певний період року чи доби, а це має суттєве значення, оскільки більш переконливо вирізняє певний психологічний штрих персонажа та надає відповідної динаміки розвитку сюжету твору.

Неабиякої уваги автор надає поліфункціональності метафори в структурі твору. Саме метафоризація підсилює ліричне начало п'єси. А ліризм тут – не тільки стильова ознака, а й настроєва домінанта, що зумовлює глибинну поетичність твору.

Висновки

Отже, у своїй творчості О. Коломієць вдало поєднує класичну форму з новим способом моделювання дійсності, майстерність – з чітко окресленими стильовими обрисами і власним художнім баченням. Митець прагне пізнати незбагненні таємниці психіки людини, віднайти тверді основи Людського буття, глибше осягнути надійно-безперечні істини світу. Його цікавить те, що йде від близькості до природи, від глибоких душевних сил, від поетичної фантазії, почерпнутої із джерел народної творчості та звичаїв.

Література

1. Вакуленко Д. Мовою драматичних образів. Київ, 1988. 48 с.
2. Вакуленко Д. Сучасна українська драматургія (основні тенденції розвитку). Київ, 1976. 228 с.

3. Гегель Г. Ф. Повне зібрання творів. Москва – Ленінград, 1940. Т. 14. Ч. 3. 412 с.
4. Зарудний М. «Любов'ю засіяла поле». Коломієць О. Ф. Вибрані твори: в 2-х т. Т. 1: П'єси. Київ, 1988. С. 58.
5. Кисельов Й. Добрий початок. Коломієць О. Фараони. Київ, 1966. С. 5-12.
6. Коломієць О. Вибрані твори: В 2-х т. Т. 1: П'єси. Київ, 1988. 623 с.
7. Литвинська С. Драматургія Олексія Коломіїця: проблематика і поетика: автореф. ... канд. філол. наук. Київ, 2008. 20 с.
8. Лосев А. Ф. Ирония античная и романтическая. Эстетика и искусство. Москва, 1992. 180 с.
9. Мушкетик Ю. На поклик людського серця. Коломієць О. Планета сподівань. Київ, 1969. С. 3-6.
10. Працьовитий В. Національний характер в українській драматургії 20-х – поч. 30-х років ХХ ст. Львів, 2004. 300 с.
11. Теорія драми в історичному розвитку. Київ, 1985. 626 с.
12. Фролов В. Жанры драматургии. Москва, 1957. 335 с.
13. Шлапак Д. З глибин життя. Коломієць О. Прошу слова сьогодні. Збірник п'єс. Київ, 1967. С. 3-14.

References

(Транслітерація)

1. Vakulenko, D. (1988). *Movoiu dramatychnykh obraziv* [The language of dramatic images]. Kyiv [in Ukrainian].
2. Vakulenko, D. (1976). *Suchasna ukrainska dramaturhiia (osnovni tendentsii rozvytku)* [Contemporary Ukrainian drama (main trends of development)]. Kyiv [in Ukrainian].
3. Hehel, H. (1940). *Povne zibrannia tvoriv* [A complete collection of works]. Moskva – Leninhrad (Vol.14, 412 p) [in Ukrainian].
4. Zarudnyi, M. (1988). «Liubov'iu zasiiala pole» [The field sowed with love].
5. Kolomiets, O. (1988) *Vybrani tvory* [Selected Works]. Kyiv (Vol.1, P. 58) [in Ukrainian].
6. Kyselov, Y. (1966). *Dobryi pochatok* [Good start]. Kolomiets, O. (1966) *Faraony* [Pharaohs]. Kyiv [in Ukrainian].
7. Kolomiets, O. F. (1988) *Vybrani tvory* [Selected Works]. Kyiv (Vol.1, 623 p.) [in Ukrainian].
8. Lytvynska, S. (2008) *Dramaturhiia Oleksiia Kolomiitsia: problematyka i poetyka* [Oleksii Kolomyitsia's Drama: Problems and Poetics]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Losev, A. (1992) *Ironiya antichnaya i romanticheskaya* [The irony is antique and romantic]. *Estetika i iskusstvo* [Aesthetics and art]. Moskva [in Russian].

10. Mushketyk, Yu. (1969) Na poklyk liudskoho sertsia [At the call of the human heart]. Kolomiets, O. (1969) Planeta spodivan [Planet of expectations]. Kyiv [in Ukrainian].
11. Pratsovytyi, V. (2004) Natsionalnyi kharakter v ukrainskii dramaturhii 20-kh – poch. 30-kh rokiv XX st. [National character in Ukrainian drama 20s – beg. 30s of the 20th century] Lviv [in Ukrainian].
12. Teoriia dramy v istorychnomu rozvytku (1985) [The drama theory in historical development]. Kyiv [in Ukrainian].
13. Frolov, V. (1957) Zhanryi dramaturgii [Drama genre]. Moskva [in Russian].
14. Shlapak, D. (1967) Z hlybyn zhyttia [From the depths of life]. Kolomiets, O. (1967) Proshu slova sohodni [I ask the words today]. Kyiv [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті досліджується жанрова специфіка та проблематика драматургії О. Коломійця в контексті української літератури другої половини ХХ століття. На підставі ідейно-естетичних поглядів письменника реконструюється його творчість та здійснюється проблемно-тематичний зріз п'єс. Виявлено й проаналізовано загальні ознаки драматургії майстра слова, а також своєрідність останньої. Схарактеризовано авторську установку на зображення психології людини. Наголошується на тому, що вектор драматургії митця дедалі більше тяжіє до пошуку національної специфіки жанру традиційних для нашої культури тем та ідей.

Ключові слова: драма, жанр, літературний процес, комедія, образ-характер, конфлікт, іронія, хронотоп.

Драматургия А. Коломийца как реализация мировоззренческих и эстетических позиций писателя

В статье исследуется жанровая специфика и проблематика драматургии О. Коломийца в контексте украинской литературы второй половины ХХ столетия. С учётом идейно-эстетических взглядов писателя реконструируется его творчество и производится проблемно-тематический срез его пьес. Выведено и проанализировано общие признаки драматургии мастера слова, а также её своеобразие. Охарактеризовано авторскую установку на изображение психологии человека. Акцентируется на том что вектор драматургии писателя всё чаще сводится к поиску национальной специфики жанра, традиционных для нашей культуры тем и идей.

Ключевые слова: драма, жанр, литературный процесс, комедия, образ-характер, конфликт, ирония, хронотоп.